

**KLIMA
HANDLEPLAN
BØRN & UNGE**

VEJLE KOMMUNE

APRIL 2021

INDHOLD

- s. 1 **Indledning**
- s. 3 **I: Bygninger - det fysiske**
- s. 4 **Bygninger**
- s. 6 **II: Dannelse/uddannelse**
- s. 7 **GreenTeam -
Vejle Kommunes klimatænketank for børn og unge**
- s. 10 **Læringsforløb**
- s. 13 **Vildere Vejle - Klimahaver**
- s. 16 **Krav om lokale handleplaner og tovholdere**
- s. 18 **Det udvikler vi videre på**

Indledning

Vejle Kommunes Klimaplan blev politisk godkendt december 2020. I forlængelse heraf har Klimaudvalget vedtaget, at alle fagudvalg skal udvikle konkrete handleplaner med relevante indsatser og indsatsområder inden for udvalgets område, som skal politisk godkendes inden 1. maj 2021.

Børne- og Familieudvalget har på udvalgsmødet i december 2020 drøftet og godkendt rammen for denne handleplan for børne- og ungeområdet. Med udgangspunkt i Klimaplanen har udvalget peget på en model, som består af to ben:

I: Bygninger – det fysiske

Børn & Unge (herefter B&U) råder over 316.000 m² bygninger, og det forpligter. Derfor skal der arbejdes med klima og bæredygtighed på to niveauer i forhold til bygninger. Dels det niveau der handler om konkrete fysiske tiltag på bygningsmassen, samt den del der handler om at visualisere forbruget til brug i læringsforløb.

Følgende indsatsområder indgår i handleplanen:

- Bygninger

II: Dannelse & uddannelse

Klima og bæredygtighed er allerede på dagsordenen gennem en række decentrale og centrale tiltag, og institutioner og skoler er allerede i dag gode klimaambassadører, men vi kan godt blive endnu bedre. Derfor har vi i tæt samarbejde med kommunens øvrige forvaltninger, sat fokus på dannelse og uddannelse gennem et stærkt fundament af understøttende initiativer til børn, unge og voksne.

Følgende indsatsområder indgår i handleplanen:

- GreenTeam - Vejles grønne tænketank for børn og unge
- Læringsforløb med fokus på bæredygtighed og klima
- Vildere Vejle - Klimahaver
- Krav om lokale handleplaner og tovholdere

Vi ønsker at styrke børn og unges fokus på klima og bæredygtighed gennem ændret adfærd, dannelse og uddannelse. Det betyder, at vi arbejder med grøn omstilling i dagtilbud, skoler og på vores døgninstitutioner for at give børn og unge viden om og en oplevelse af, at de kan handle – og i fællesskab gøre en forskel. Det gælder både i forhold til de bygninger vi færdes i, naturen og i vores adfærd.

Vores mål er at synliggøre og motivere i hele Vejle Kommune, med børn, unge og medarbejdere som klimaambassadører, både i forhold til hinanden, til forældre og bedsteforældre.

Arbejdet med klima og bæredygtighed i B&U skal dermed ses som en dynamisk plan, hvor handleplanen skal opdateres min. en gang årligt, i takt med at institutioner, skoler og øvrige afdelinger i B&U opdaterer egne lokale handleplaner, så det sikres, at vi når de mål, der er sat i Klimaplanen frem mod 2030 og 2050.

I forbindelse med revideringer vil yderligere indsatser løbende blive udviklet og tilføjet, som det også fremgår af handleplanens sidste afsnit "Det vi udvikler videre på". I forlængelse af handleplanen udarbejdes en implementeringsplan, der blandt andet vil indeholde understøttende værktøjer til udvikling af lokale handleplaner målrettet henholdsvis institutioner, skoler og øvrige afdelinger i B&U.

I: BYGNINGER - DET FYSISKE

Bygninger

Indledning

Børne- og Ungeforvaltningen vil i tæt samarbejde med Kommunale Ejendomme under Teknik & Miljø og i samarbejde med Vejle Kommunes øvrige forvaltninger bidrage til at optimere og udvikle på bygningsmassen bredt set. B&U råder over 316.000 m² bygninger, og mængden af bygninger stiger løbende, i takt med at børnetallet stiger. Den store boligmasse forpligter. Det betyder, at der skal arbejdes med klima og bæredygtighed på to niveauer, dels konkrete klimatiltag på bygningsmassen og samtidig skal der arbejdes med visualiseringer af forbruget, så data kan indgå i leg og læring, f.eks. el- og varmemeforbrug.

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

"... vil kommunen etablere en digital adgang til energidata fra alle kommunale bygninger med henblik på proaktiv energistyring og energiledelse".

"Når Vejle Kommune renoverer eksisterende bygninger eller opfører nyt byggeri, vil anlæg og drift blive sammentænkt".

"Vejle Kommune vil i forbindelse med løbende udskiftning af tekniske installationer udfase olie- og naturgasanlæg, således at vedvarende energikilder opprioriteres".

Formål

B&U vil i tæt samarbejde med Kommunale Ejendomme arbejde med datadrevet energiledelse, som et næste skridt i arbejdet med den grønne omstilling. B&U vil gøre brug af den digitale adgang til energidata for i højere grad at kunne arbejde proaktivt med energiledelse og energistyring, som en overbygning til CTS.

"Strategi for bæredygtigt byggeri" vil også få betydning for arbejdet med bygningsmassen fremadrettet. Vejle Kommunes bygninger energimærkes hvert 10. år, og det sker igen i løbet af 2022-2025. Når bygningerne energimærkes, vil B&U få et kvalificeret bud på, hvor behovet for og gevinsten af optimeringer er størst. Energimærkningen varetages af Kommunale Ejendomme.

Den nye adgang giver mulighed for, at arbejde mere direkte med data, så det også bliver visuelt tilgængeligt for børn, unge og deres forældre. Med den nye datadrevne energiledelse kan forbruget f.eks. visualiseres via infoskærme og data, og målinger kan bruges direkte i leg og læringsforløb. På den måde bliver klimaet en del af dagsordenen i hverdagen for børn og unge, og de oplever, at deres adfærd har betydning for bl.a. CO₂-udledningen i netop deres institution eller skole. Samtidig kan den datadrevne ledelse bruges til at arbejde aktivt med børn og unges adfærd, da de selv kan måle og aflæse effekterne.

Mål

- I forhold til Vejle Kommunes Klimaplan 2020 betyder det, at B&U i samarbejde med Kommunale Ejendomme og kommunens øvrige forvaltninger vil arbejde med energiledelse og energistyring,

som en overbygning til arbejdet med CTS, for i højere grad at kunne arbejde mere direkte med data, når adgangen bliver tilgængelig.

- Den øgede brug af energiledelse og energistyring, vil også gøre det muligt at sammentænke anlæg og drift i forhold til bygningens samlede levetid, når eksisterende bygninger renoveres og ved etablering af nyt byggeri.
- På samme måde skal arbejdet med naturgas og olie kvalificeres. Der skal ske en løbende udskiftning af den tekniske installation, olie- og naturgasanlæg skal udfases, og vedvarende energikilder skal prioriteres.
- Institutioner og skoler bruger aktivt egne data til leg og læring.

Status for området

Der er allerede i dag et stort fokus på at sammentænke anlæg og drift, når eksisterende bygninger renoveres, og der er i dag CTS på mange af forvaltningens bygninger. Et fokus som B&U ønsker at styrke yderligere med omlægningen til datadrevet ledelse.

Synergieffekter

Ved at indføre datadrevet energiledelse, som et næste skridt i arbejdet med den grønne omstilling og ved at udfase brugen af naturgas og olie, vil det dels have en stor effekt på CO₂-udledningen, på økonomien og på børn og unges adfærd bredt set. B&U opfordrer til, at der sættes et større samarbejde i gang på tværs af forvaltninger og udvalg, da det samlet set vil have en stor effekt på Vejle Kommunes samlede udledning af CO₂, hvis indsatserne tænkes bredere end til B&U alene, idet der er tale om fælles kommunale initiativer.

Operationalisering – konkrete handlinger

- Teknik- & Miljøforvaltningen har kompetencerne og indsigterne i bygningsdelen, herunder budget til klimaskærm m.m. Alle indsatser på området bør derfor koordineres samlet på tværs af forvaltninger med Teknik & Miljø som tovholder. Børne- og Ungeforvaltningen bakker op om indsatserne.

Opfølgning/evaluering

Med et øget fokus på CO₂-udledning i form af energistyring og energiledelse, vil man løbende kunne se tegn på, at vi lykkes med den grønne omstilling dels via data som kan aflæses direkte og ved at aflæse adfærden hos børn og unge. Selvom omlægningen kræver investering, er der samtidig en forventning om, at den ændrede adfærd og udfasningen af naturgas og olie på sigt vil have en positiv effekt på forbruget og dermed økonomien.

Økonomi

Omlægningen med øget energiledelse og energistyring og udfasningen af olie og naturgas kræver som nævnt en større investering. B&U peger på, at indsatser som disse kræver anlægsinvesteringer, der et stykke hen ad vejen vil kunne tjenes hjem på den lange bane. Der er derfor behov for, at prioriteringen af indsatserne sker inden for rammerne af en samlet kommunal prioritering og indsats.

II: DANNELSE/ UDDANNELSE

GreenTeam - Vejle Kommunes klimatænk tank for børn og unge

Indledning

Klimaforandringer optager os alle – og måske i særlig høj grad børn og unge, da det især er deres fremtid, der er på spil. De har værdifulde idéer og betragtninger og bør inddrages - også i de kommunale beslutningsprocesser. Derfor vil vi i tæt samarbejde med ungdomsuddannelserne oprette en klimatænk tank for børn og unge i alderen 10-18 år, der kobles til Vejle Kommunes Klimaudvalg.

GreenTeam vil sammen med Klimaudvalget stå for årligt at overrække en klimapris. Under overskriften "Den Store Klimadyst" inviteres kommunens institutioner og skoler samt ungdomsuddannelserne til at dyste på klimavenlige, gerne innovative tiltag, med henblik på bredt at understøtte børn og unges, institutioner og skolers fokus på bæredygtig og klimabevidst adfærd.

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

"Vi uddanner fremtidens borgere til at bygge og efterspørge fremtidens bæredygtige samfund. Klima og bæredygtighed er en naturlig del af undervisningen i Vejle Kommunes folkeskoler og er integreret i de fleste undervisningsforløb".

"Alle vejleensere kender til klimaudfordringen og har et godt billede af, hvilke handlemuligheder de har".

Formål

Formålet er at anerkende børn og unges idéer og betragtninger og reelt inddrage dem i kommunale beslutningsprocesser, ved at give dem en tydelig stemme, når det kommer til indsatser på klimaområdet.

Samt at skabe grundlag for nye fællesskaber på tværs af døgninstitutioner og skoler med afsæt i en fælles interesse for klima og bæredygtighed.

Mål

- At etablere børne- og ungeklimatænk tanken GreenTeam for børn og unge i alderen 10-18 år, fra kommunens døgninstitutioner, skoler og ungdomsuddannelser.
- At etablere "Den Store Klimadyst" med en årlig klimapris til uddeling blandt kommunens institutioner, skoler og ungdomsuddannelser.
- At GreenTeams medlemmer som klimaambassadører skal bidrage til at fremme grøn og bæredygtig dannelse samt fokus på den brede klimadagsorden hos såvel børn og unge som hos voksne.

Status for området

I skoleregi er der tradition for, at hver skole har et elevråd med repræsentanter fra 3.-9. klasse, ligesom elevrådsformændene mødes på tværs i regi af Fælleselevrådet. GreenTeam og Fælleselevrådet har tydelige fællestræk. Man kan med fordel trække på erfaringer herfra, ligesom det er sandsynligt, at flere elevrådsmedlemmer vil være gengangere i GreenTeam.

Synergieffekter

Indsatser, der som denne fokuserer på at danne og uddanne kommende generationer med henblik på mere klimabevidst adfærd, vil kun i begrænset omfang kunne aflæses på CO2-regnskabet med det samme. Der er her tale om en langsigtet og fremsynet investering. Et øget fokus på klimabevidst adfærd blandt børn og unge har potentiale, da denne gruppe i særlig grad kan påvirke såvel hinanden, forældre og øvrig familie og dermed skabe synergieffekter i form af klimabevidst dannelse blandt borgere i kommunen bredt set.

Partnerskaber/aktører

- Kommunens døgninstitutioner, folkeskoler og ungdomsuddannelser, herunder gruppen af klimatovholdere valgt blandt det pædagogiske personale.
- Der udvikles partnerskaber med ungdomsuddannelserne.
- Tovholder for Fælleselevrådet.
- Klimaambassadører fra Advocate4Environment, medlemmer af Grønt Forum samt repræsentanter fra Den Grønne Rygrad vil bistå i forbindelse med facilitering og undervisning.

Yderligere samarbejder kan indgås i forbindelse med specifikke initiativer.

Operationalisering - konkrete handlinger

- Der etableres en klimatænketank, GreenTeam - for børn og unge i Vejle Kommune i alderen 10-18 år.
- Hver døgninstitution, skole og ungdomsuddannelse vælger et medlem og en suppleant, evt. fra et eksisterende Klimaråd, Elevråd eller lignende.
- Gruppen vælger en formand og en næstformand (m/k).
- GreenTeam samles 4-6 gange årligt på en af kommunens skoler. Af hensyn til gruppens størrelse og aldersmæssige spredning, vil arbejdet primært foregå i aldersinddelte og interessebaserede grupper. De mindre arbejdsgrupper vil efter behov kunne have flere virtuelle møder.
- GreenTeam supporteres af en konsulent i B&U, tovholder for Fælleselevrådet samt gruppen af klima-tovholdere.
- Alle medlemmer modtager undervisning, didaktisk tilpasset de forskellige aldersgrupper, i relation til klima- og bæredygtighedstematikker.
- I arbejdsgrupperegi udarbejder GreenTeam anbefalinger til Vejle Kommunes Klimaudvalg.
- I arbejdsgrupperegi udarbejder GreenTeam anbefalinger møntet på forældre, døgninstitutioner og/eller skoler.
- I arbejdsgrupperegi udvikler GreenTeam grønne, bæredygtige initiativer fx i skoleregi, i lokalsamfundene, i forbindelse med Vejle Folkemøde og lignende.
- Der udskrives årligt en konkurrence - "Den Store Klimadyst", hvor alle institutioner, skoler og ungdomsuddannelser kan deltage ved at indsende beskrivelse og billeddokumentation af deres grønne, gerne innovative klima-initiativ. Med prisen følger en vandrepokal og en pengepræmie på 25.000 kr., hvoraf 5.000 går til den vindende gruppe/klasse og de resterende 20.000 anvendes til klimarelaterede indsatser på institutionen, skolen eller ungdomsuddannelsen. GreenTeam står for at etablere og promovere konkurrencen, vurdere indkomne initiativer, lave nomineringer og endelig for i samarbejde med Klimaudvalget at uddele prisen.

Opfølgning/evaluering

GreenTeams formand og næstformand (m/k) evaluerer minimum en gang årligt indsatsen sammen med B&U-konsulenten og repræsentanter fra gruppen af klima-tovholdere.

Tidsperspektiv og eventuelle delmål

- GreenTeam etableres i skoleåret 2021/2022.
- "Den Store Klimadyst" afvikles første gang henover skoleåret 2021/2022.

Økonomi

Udgifter knytter sig dels til afholdelse af møder, herunder transport, forplejning og lønudgifter, konkrete initiativer og events samt udgifter relateret til "Den store Klimadyst"; klimaprisen samt evt. markedsføring.

Estimeret budget for indsatsen i 2021-2023: 150.000 kr.

Læringsforløb

Indledning

Der findes allerede i dag mange læringsforløb til institutioner og skoler samt samarbejde med eksterne læringsmiljøer og lokale virksomheder.

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

“Vi uddanner fremtidens borgere til at bygge og efterspørge fremtidens bæredygtige samfund. Klima og bæredygtighed er en naturlig del af undervisningen i Vejle Kommunes folkeskoler og er integreret i de fleste undervisningsforløb”.

“Alle vejlesere kender til klimaudfordringen og har et godt billede af, hvilke handlemuligheder de har”.

Formål

Alle børn og unge i Vejle Kommune skal stifte bekendtskab med forløb og tilgange til bæredygtighedspædagogik. Der skal sættes fokus på, at børn og unge i alderen 0-18 år møder fagpersoner og eksperter, dilemmaer og løsninger inden for en bred forståelse af bæredygtighedsbegrebet. Samtidig skal aktiv deltagelse i forløb være medvirkende til oparbejdelse af handlekompetence og tro på egne evner og muligheder.

Mål

Det er målet, at der er relevante tilbud til alle aldersgrupper, læringsforløb som lægger sig op af læreplanstemaet Natur, Udeliv og Science på dagtilbudsområdet eller Natur/teknologi i skolen. Det kræver, at vi skaber et overblik over eksisterende muligheder og løbende udbygger med flere relevante forløb. Målet er ikke at skabe forløb baseret på koncepter, til gengæld er det vigtigt, at fremhæve og dele gode erfaringer om lokale forløb. Arbejdet med klima og bæredygtighed er relevant ikke alene i naturfagene, men i et bredt udsnit af fag såvel som i tværfaglige sammenhænge. Alle institutioner og skoler skal have adgang til og mulighed for at bruge målrettede læringstilbud fra eksterne partnere.

Status for området

Målet er at sikre, at alle institutioner og skoler bliver de gode eksempler for børn og unge i forhold til at sætte klima og bæredygtighed på dagsordenen. Med en særlig indsats på området, i forhold til at få beskrevet tilbud om læringsaktiviteter inden for temaet, kombineret med at der sættes fokus på tilgængelighed for alle aldersgrupper, vil institutioner og skoler få lettere adgang til og viden om eksisterende tilbud.

Institutioner og skoler skal i deres lokale handleplaner beskrive:

- Status på arbejdet med klima og bæredygtighed i forhold til læring og dannelse og dermed grundlaget for, hvad næste skridt skal stå på.
- Mål og formål med at sætte fokus på læring og dannelse i klima og bæredygtighed.
- Hvilke læringsforløb institutionen eller skolen ønsker at rammesætte i en lokal kontekst.

Synergieffekter

Ved at øge tilgængelighed og viden, blandt lærere og pædagoger i institutioner og skoler, om mulige læringsforløb med fokus på klima og bæredygtighed, forventes det, at viden vil sprede sig som ringe i vandet

Tværgående partnerskaber/samarbejde med aktører

- Den Grønne Rygrad (DGR) (Concito/Haver til maver)
- Grønt Forum (Advocate4Environment)
- Ressourcer & Genbrug/Teknik & Miljø (RCV)
- Vejle Tekniske Gymnasium (Future Solutions by Girls)
- Demokratiskolen
- Økolariet

Operationalisering – konkrete handlinger

Der er indgået et samarbejde med DGR, der sammen med Uddannelse & Læring vil skabe et overblik over de læringsforløb, der er tilgængelige lige nu. Det vil samtidig være med til at kaste lys på de områder, hvor der endnu ikke eksisterer kvalificerede tilbud, og hvor vi derfor, med afsæt i gældende lære- og læseplaner, vil arbejde på at udvikle relevante og praksisnære forløb for den pågældende aldersgruppe. I samarbejdet med DGR vil vi udvikle overblikket til skoleområdet og efterfølgende vil B&U selv udarbejde lignende materiale til dagtilbud mv.

- Der udarbejdes en dynamisk oversigt over eksisterende læringsforløb til børn og unge i skolealderen, i form af en digital platform, der bliver tilgængelig for pædagoger, lærere og andre relevante interessenter. Platformen forventes klar til brug i december 2021. Der udvikles hvert år 3-4 læringsforløb i form af aktiviteter målrettet varierede aldersgrupper. Der er udarbejdet en foreløbig liste over eksisterende læringsforløb og tiltag, der vil være afsæt for det videre arbejde.
- Der er indgået aftaler med DGR og RessourceCenter Vejle om udvikling af eksemplariske læringsforløb under temaet Cirkulær Økonomi.

Herudover er der eksisterende forløb forankret i Uddannelse & Læring, der justeres til at tage afsæt i biodiversitet/bæredygtighed. Det drejer sig fx om følgende:

- MiniMaraton 2021 (tema: Biodiversitet på min skole)
- Demokratiskolen 2021 (tema: Naturen til tjeneste)
- Future Solutions by Girls (Havmiljø og plastforurening)

Opfølgning/evaluering

I forhold til læringsforløb udvikles en taksonomi til at understøtte arbejdet med klima og bæredygtighed. Taksonomien kan fungere som afsæt for de målsætninger der formuleres i handleplanen.

Tidsperspektiv og eventuelle delmål

Det forventes, at alle institutioner og skoler inden juni 2022 har udarbejdet lokale handleplaner for deres videre arbejde med læringsforløb inden for bæredygtighed.

Økonomi

Der må forventes at være udgifter til justering og udvikling af undervisningsforløb i samarbejdet med eksterne partnere – der budgetteres med følgende for de kommende tre skoleår:

- Deltagelse i læringsforløb med Demokratiskolen efterår 2021 – 80.000 kr.
- Frikøb af pædagoger og lærere til udvikling af lokale læringsforløb - 100.000 kr.
- Ekstern bistand til sparring på eksisterende og nye læringsforløb (fx MiniMaraton) - 20.000 kr.
- Udvikling af læringsmateriale - 100.000 kr.

I alt: 300.000 kr. i perioden 2021-23.

Vildere Vejle - Klimahaver

Indledning

Biodiversitet er et eksplicit fokuspunkt i Vejle Kommunes Klimaplan og med etablering af klimahaver på samtlige institutioner, skoler og ungdomsuddannelser i Vejle Kommune, bliver indsatsen et fælles symbol på arbejdet med klimaindsatser i Vejle Kommune. Med Klimahaver ønsker B&U at øge biodiversiteten og samtidig fremme børn og unges bevidsthed og handlekompetence i relation til den grønne omstilling. Ved at institutioner og skoler bliver eksemplariske cases, støttes børn og unge i rollen som klimaambassadører, og kan inspirere forældre og bedsteforældre i forhold til etablering af lignende tiltag hjemme.

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

“Vi uddanner fremtidens borgere til at bygge og efterspørge fremtidens bæredygtige samfund. Klima og bæredygtighed er en naturlig del af undervisningen i Vejle Kommunes folkeskoler og er integreret i de fleste undervisningsforløb”.

“Alle vejleensere kender til klimaudfordringen og har et godt billede af, hvilke handlemuligheder de har”.

“Arbejdspladser i Vejle Kommune er bevidste om klima og bæredygtighed i deres daglige drift og produktion”.

Formål

Formålet med indsatsen er at øge biodiversiteten på institutionernes og skolernes udeområder gennem etablering af klimahaver, samtidig med at børn og unges bevidsthed og handlekompetence i relation til den grønne klimadagsorden fremmes.

Mål

- Alle kommunens institutioner og skoler har i 2022 påbegyndt arbejdet med en klimahave og i 2023 etableret et areal, med øget biodiversitet til følge.
- Børn og unge inddrages som aktive deltagere i både etablering, brug og drift af klimahaverne og udvikler herigennem ejerskab og handlekompetence.
- Klimahaverne indgår i læringsforløb, både i institutioner og skoler, med henblik på at skabe oplevelser, øget klimabevidsthed og læring på tværs af fag og faglige kontekster.
- Ungdomsuddannelserne deltager og etablerer ligeledes Klimahaver.

Status for området

Flere institutioner og skoler har allerede igangværende initiativer på området. Græsplæner omlægges til vild natur, der plantes vilde egnspecifikke blomster, opsættes ynglekasser, etableres urtehaver og lign.

Synergieffekter

Mange borgere har deres gang på institutioner og skoler, herunder i fritiden hvor arealerne anvendes som rekreative områder. I tillæg til at børn og unge kan lege i og drage læring af klimahaverne er

dette også tilfældet for forældre og øvrige borgere. Det er således forventeligt, at et bredere udsnit af vejlsenerne qua denne indsats finder inspiration til lignende tiltag på egne grunde, med øget biodiversitet til følge.

Partnerskaber/aktører

- Der udvikles partnerskaber med ungdomsuddannelserne i forhold til samarbejde om udvikling og vedligehold af Klimahaver.

B&U udvider og styrker samarbejdet med Natur & Udeliv og Økolariet under Teknik & Miljø. Samarbejdet beror på videndeling og en fælles indsats i forhold til at opnå målsætninger af fælles interesse.

Samarbejdet indbefatter:

- B&U tilskynder institutioner og skoler til at støtte op om Biodiversitetsplanen ved at udskifte en andel af deres artsfattige græsarealer, eller på anden vis skabe en mere artsrig og blomstrende vegetation med bl.a. egnskarakteristiske vilde planter.
- I samarbejde med B&U-forvaltningens naturfagsvejleder vil medarbejdere fra Teknik & Miljø/Natur & Udeliv støtte op om institutionerne og skolernes etablering såvel som drift af Klimahaver, herunder:
 - Bidrage med faglig viden om jordbundsforhold, planter og dyreliv
 - Bistå ved valg af frøblandinger mv.
- Teknik & Miljø/Natur & Udeliv forestår og udvikler en fælles VK uddannelse i samarbejde med B&U. Indsatsen er forankret i Teknik & Miljø og uddannelsen er primært møntet på teknisk servicepersonale med fokus på bl.a.:
 - Undgå brug af gift og gødning
 - Omdanne græsplæner til eng - etablering og drift af Klimahaver
 - Værtsplanter, nektarplanter og egnskarakteristiske vilde planter
 - Jordbundsforhold
 - Etablering af netværk på tværs af deltagere

Institutioner og skoler kan tilmelde 1-2 pædagogisk personale (de lokale tovholdere) til disse kurser med henblik på mere videndeling lokalt. Det er tanken, at teknisk servicepersonale på tværs af kommunale forvaltninger og boligforeninger vil kunne tilmeldes de samme kurser med henblik på videndeling på tværs.

- B&U's legeplads- og sikkerhedskonsulent bistår ved indsatser i forbindelse med institutioners og skolers legepladser. På daginstitutionsområdet er der tradition for, at forældrekrederen bidrager med arbejdskraft i forbindelse med etablering og drift af legepladser.

Operationalisering - konkrete handlinger

Der skal skabes lokalt ejerskab.

- I institutioner og skolers handleplaner beskrives lokale indsatser vedrørende etablering af klimahaver såvel som visioner for brug og integration heraf i læringsforløb.
- Børn og unge deltager i etablering og drift af institutionens og skolens klimahave(r) og opnår gennem læring i praksis handlekompetence og øget indsigt i biodiversitet, herunder kendskab til egnskarakteristiske samt truede plante- og dyrearter.
- Klimahaverne tænkes ind i det pædagogiske læringsmiljø og indgår som læringsrum og i læringsforløb på tværs af fag og faglige kontekster.
- Gennem partnerskaber med ungdomsuddannelserne etableres samarbejder i forhold til udvikling og vedligehold af klimahaver.
- Der etableres samarbejder med Teknik & Miljø samt andre relevante parter med henblik på videndeling, faglig sparring og understøttelse af konkrete initiativer.
- Institutioner og skolers tekniske servicepersonale erhverver kompetencer i forhold til etablering og drift af klimahaverne.

Opfølgning/evaluering

De lokale indsatser beskrives i institutionens og skolens handleplan, der revideres løbende.

Tidsperspektiv og eventuelle delmål

- Ultimo 2022 er indsatsen beskrevet i institutioner og skolers handleplaner, ligesom selve etableringen af klimahaverne er påbegyndt.

Økonomi

Udgifter til vedligehold vil kunne holdes inden for institutioner- og skolers nuværende driftsbudget, men der må forventes udgifter i forbindelse med etablering af klimahaver og i forbindelse med interne personalekurser.

Størrelse og ønsker til etablering af klimahaverne defineres lokalt af institutioner og skoler.

Estimeret budget for indsatsen 2021-2023: 500.000 kr.

Krav om lokale handleplaner og tovholdere

Indledning

Det er centralt, at handleplanens fælles indsatser omsættes i praksis. Der er derfor krav om lokale handleplaner og tovholdere i alle institutioner, skoler og afdelinger under Børne- og Familieudvalgets område. Lokale tovholdere bidrager til forankring af indsatser, og lokale handleplaner beskriver konkrete indsatser. Samtidigt bidrager handleplanen til at skabe struktur, og den danner afsæt for den løbende lokale evaluering.

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

“Vi uddanner fremtidens borgere til at bygge og efterspørge fremtidens bæredygtige samfund. Klima og bæredygtighed er en naturlig del af undervisningen i Vejle Kommunes folkeskoler og er integreret i de fleste undervisningsforløb”.

“Alle vejleensere kender til klimaudfordringen og har et godt billede af, hvilke handlemuligheder de har”.

“Arbejdspladser i Vejle Kommune er bevidste om klima og bæredygtighed i deres daglige drift og produktion”.

Formål

Alle institutioner, skoler og afdelinger i B&U har fokus på bæredygtighed og klima i større eller mindre grad. Med handleplanen er det målet at skabe synlighed omkring alle indsatser og dermed understøtte det lokale arbejde med indsatserne. Handleplanen kan bistå i at give betydning til allerede eksisterende kvalificerede tiltag, men også pege på nye områder. I de institutioner og skoler hvor man endnu ikke er i gang med konkrete handlinger, kan handleplanen bistå i at sætte fælles mål og retning for hele institutionen.

Mål

Det er målet, at alle institutioner, skoler og afdelinger i Børne- og Ungeforvaltningen inden juni 2022 har en lokalt udarbejdet handleplan for arbejdet med klima og bæredygtighed.

Status for området

Skolerne i Vejle Kommune arbejder allerede nu med handleplaner inden for de områder, der understøttes af en kommunal strategi – fx naturfag, matematik og skriftsprog og udvikling. I arbejdet med gældende strategier udarbejder hver enkelt skole en lokal handleplan, der rammesætter indsatser og tiltag vurderet efter lokale behov og muligheder. Skolerne er dermed bekendt med arbejdsmetoden. På samme måde arbejder institutionerne med målsætninger og indsatser, f.eks. arbejder dagtilbuddene med styrkede læreplaner, og man har i gennem flere år arbejdet med udvikling af en evalueringskultur med afsæt heri.

Operationalisering – konkrete handlinger

- I alle institutioner, skoler og i B&Us øvrige afdelinger vælges en tovholder, der i samarbejde med ledelsen udarbejder og løbende justerer handleplanen.

- Alle institutioner og skoler er forpligtede på, at inddrage børn og unge i arbejdet med handleplanen.
- I handleplanen peges på konkrete handlinger.
- Der udarbejdes en implementeringsplan i forvaltningen, der understøtter det lokale arbejde med handleplanen.
- Handleplanen bygger på taksonomiprincippet. Der er et niveau, "alle" skal nå, et mere krævende niveau "de fleste" forventes at nå og et mere udviklet niveau, som "de få" forventes at nå.

Tovholderen på institutioner og skoler:

- Bidrager til et øget, bredt fokus på klima og bæredygtighed på institution og skole, herunder videndeling i organisationen.
- Udarbejder lokal handleplan i samarbejde med ledelsen mv.
- Fungerer som bindeled mellem institution, skole og forvaltning på klimaområdet.
- Støtter op om arbejdet i GreenTeam (døgninstitutioner og skoler).

Tovholderen på øvrige afdelinger i B&U:

- Bidrager til et øget, bredt fokus på klima og bæredygtighed samt videndeling.
- Udarbejder lokal handleplan i samarbejde med ledelsen.

Opfølgning/evaluering

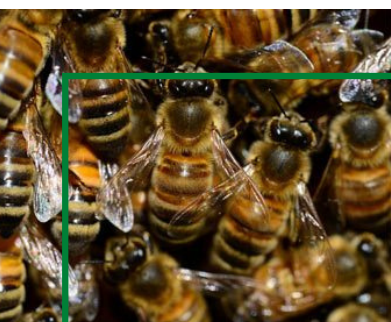
Handleplanen er genstand for fælles refleksion og drøftelse vedrørende det fremadrettede arbejde med temaet ved jævnlige møder mellem ledelse, tovholder og elevrepræsentant. Der tilbydes årlige dialogmøder med konsulenter fra B&U og handleplanen skal være tilgængelig på institutionens eller skolens hjemmeside. Handleplanerne revideres lokalt, på årlig basis, med udgangspunkt i lokale evalueringer.

Tidsperspektiv og eventuelle delmål

Det forventes, at alle institutioner, skoler og afdelinger under Børne- og Familieudvalget inden udgangen af juni 2022 har udarbejdet en lokal handleplan.

Økonomi

Der må forventes en prioritering af ressourcer til opgaven på de enkelte arbejdspladser.

Det vi udvikler videre på

Handleplanen i sin nuværende form sætter en ramme for indsatsområder og specifikke indsatser. Der er mange emner i Vejle Kommunes Klimaplan, som vedrører alle forvaltninger og dermed er relevante at arbejde videre med på børne- og ungeområdet. Indeværende afsnit omhandler de potentielle indsatser, som er på vej og som på sigt kan fremgå af handleplanen.

På centralt niveau skal der videre fokuseres på:

Omlægning til grøn el

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

"Al kommunal kørsel foretages på el, også personbefordring, skolebuskørsel, varebiler og på Materielgården".

Al kommunal kørsel skal på sigt foretages på el, herunder også personbefordring og skolebuskørsel. Jf. Klimaplanen analyserer Vejle Kommune pt. hvordan omlægningen bedst kan iværksættes inden for den tidsramme der er sat fra 2020-2025. B&U afventer de overordnede analyser og vil på sigt, som en del af de fælles kommunale initiativer og i samarbejde med kommunens øvrige forvaltninger beskrive og præsentere, hvordan omlægningen på børne- og ungeområdet kan imødegås.

Afskaffelse af pesticid

Jf. Vejle Kommunes pesticidplan, lægger B&U sig op af, at kommunens egne arealer som udgangspunkt skal drives uden brug af pesticider. Som en del af de fælles kommunale initiativer og i samarbejde med kommunes øvrige forvaltninger, vil B&U beskrive og præsentere, hvordan omlægningen kan sikres, så alle kommunens institutioner og skoler fremadrettet vedligeholder deres arealer uden brug af pesticider.

Vandforbrug

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

"Arbejdspladser i Vejle Kommune er bevidste om klima og bæredygtighed i deres daglige drift og produktion". (I skoler og dagtilbuds daglige drift vil der ligeledes være fokus på at reducere klimaaftryk og på bæredygtighed – fx i kosttilbud i dagtilbud, i god praksis om energi- og vandforbrug, biodiversitet på legepladser og skolegårde og meget andet. Det vil vi gøre for at være klimabevidste, men også for at være klimaforbilleder i mødet med de mange børn, forældre og pårørende, der hver dag møder Vejles skoler og dagtilbud.)

I den daglige drift i institutioner og skoler skal der sættes fokus på, at reducere klimaaftrykket gennem mere viden om god praksis om vandforbrug. Dels for at gøre børn, unge og deres forældre mere klimabevidste, men også for at give børn og unge viden om og en oplevelse af at de kan handle – og gøre en forskel. Der skal i løbet af 2022 udvikles en kampagne med henblik på at begrænse vandforbruget i samarbejde med GreenTeam og Concito.

Decentralt skal der videre fokuseres på følgende:

Kost

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

"Arbejdspladser i Vejle Kommune er bevidste om klima og bæredygtighed i deres daglige drift og produktion". (I skoler og dagtilbuds daglige drift vil der ligeledes være fokus på at reducere klimaaftryk og på bæredygtighed – fx i kosttilbud i dagtilbud, i god praksis om energi- og vandforbrug, biodiversitet på legepladser og skolegårde og meget andet. Det vil vi gøre for at være klimabevidste, men også for at være klimaforbilleder i mødet med de mange børn, forældre og pårørende, der hver dag møder Vejles skoler og dagtilbud.)

"Madspild i Kommunale institutioner reduceres med 50 % i forhold til 2020" (Vejle Kommune vil igangsætte kampagne for fokus på stop af madspild i alle kommunens institutioner.)

Af Vejle Kommunes Klimaplan fremgår det, at kødforbruget i offentlige institutioner og køkkener frem mod 2030 skal reduceres med 50 % i forhold til 2020 og yderligere frem mod 2050. Samtidig lægges der op til øget anvendelse af økologiske fødevarer i kommunens institutioner. Børne- og Familieudvalget vedtog i 2020 en ny mad- og måltidspolitik for daginstitutionerne, hvor klimavenlig mad er et centralt emne. Daginstitutionerne har frokostordninger for 95 % af børnene og har igennem en længere periode arbejdet med at reducere madspild og øge andelen af økologiske råvarer. Indsatsen er også pædagogisk, da børnene gennem maden og måltidet lærer om sammenhænge og dannes til en bæredygtig tilgang til mad. B&U vil med afsæt i erfaringerne fra dagtilbudsområdet udbygge indsatsen de kommende år.

Flere børn og unge skal cykle

Mål relateret til klimaplanen 2020-2050:

"25 % af ture kortere end 5 kilometer foregår på cykel eller elcykel". (Vejle Kommune fortsætter med at skabe sikre skoleveje for cyklister.)

Børn og unge vil med afsæt i samarbejdet omkring 'Bevæg dig for livet', og kommunen som Tour de France værtsby i 2022, sætte øget fokus på det at cykle. I indsatsen 'Den gode overgang fra børnehave til skole', sættes der særligt fokus på at skabe styrkede overgange og det sker blandt andet gennem et fælles overgangstema. Temaet for årene 2021 og 2022 er 'Hjulene ruller', hvilket bl.a. lægger op til cykelaktiviteter for de ældste børnehavebørn og de yngste skolebørn.

Herudover sættes der særlig fokus på cykling i forbindelse med skolestart, hvis børnene har mulighed for det og har en sikker skolevej. I forlængelse heraf skal der udvikles cykelkampagner, som opfordrer børn og unge bredt set til at tage cyklen hyppigere. B&U vil bistå i samarbejdet om at skabe sikre skoleveje i Vejle Kommune.

Virksomhedssamarbejde

Flere institutioner og skoler samarbejder allerede i dag med virksomheder og uddannelsesinstitutioner. B&U vil med et øget fokus på grøn produktion og teknologi, bistå i at skabe flere samarbejdsflader mellem parterne blandt andet gennem partnerskaber med henblik på at skabe nye læringsarenaer i forhold til CO₂-aftryk og adfærd.

**KLIMA
HANDLEPLAN
BØRN & UNGE**

VEJLE KOMMUNE